

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 17. jula.

Južno od Asiaga uspjelo je dvjema engleskim četama, da prolazno prodru u naše rovove. Izbačene su poslije kratke borbe. U dolini Brente privelo nam je jedno izviđačko preduzeće 30 zarobljenika i dvije mašinske puške.

Neprijateljski su se gubici u posljednjim borbama na Monte Solaro pokazali kao vanredno teški. U jednom uzanom odsjeku fronta prebrojeno je preko 50 talijanskih lijevša.

U Albaniji je položaj neizmjenjen.

Načelnik glavnog stožera.

Izveštaj njemačkog vojnog vodjstva.

Kb. Berlin, 17. jula.

Zapadno bojište:

Vojna skupina bavarskog prijestolonasljednika Rupprechta:

Bojbeno je djelatnost tek umeće oživjela. U izviđačkim napadima jugozapadno od Ypera zarobili smo izvještaj broja neprijateljskih vojnika. Jugostočno od Hebuterne-a neprijatelj je bez uspjeha ponovio svoje napade.

Vojna skupina njemačkog prijestolonasljednika:

Mjesne borbe oko Savières-a i zapadno od Chateau-Thierry-a. Jugozapadno od Comenta pomakli smo svoje linije do surmelitskog odsjeka. Sa jakim je snagama neprijatelj izvršio žestoke protivnapade protiv našega fronta na južnoj obali Marne. Ovi su se napadi slomili uz najteže gubitke po neprijatelja, djelimično poslije ogorčene borbe, pred našim linijama.

Na sjevernoj su obali Marne uspjeli prvoga dana napada prošireni. Poslije suzbijenih francuskih protivnapada prodrili smo za neprijateljem do visine sjeverno od Verteila, pa smo se borbom probili kroz redomarsku i kraljevsku šumu („Königswald“). S obje strane Andre bacili smo neprijatelja u brežuljkast kraj oko Reimsa između Nanteuilla i sjeverno od Pourcy-a. Istočno od Reimsa položaj je neizmjenjen. Neprijateljske smo linije držali pod lakom vatrom, a na fimskom smo drumu kao i na Suippes-u poboljšali naše položaje. Sjeverozapadno od Massi-gesa zauzeli smo nekoliko utvrđenih položaja. Broj zarobljenika poskočio je na više od 18.000.

Nad bojištem poljanama juče je iznova oboreno 36 neprijateljskih leti-

Ofenziva na zapadu.

Zauzete važne visine. -- Do sad javljeno preko 18.000 zarobljenika. Oboreno 30 letilica i 2 osmatračka balona.

lica i 2 osmatračka balona. Poručnik Menkhoff izvojevao je svoju 36. i 37., poručnik Loewenhardt svoju 37., natporučnik Loer ser svoju 26., poručnik Holle svoju 22., a podnaručnik Thon svoju 21. vazдушnu objedu.

Prvi zapovjednik glavnog stana pl. Ludendorff.

Izveštaj bugarskog glavnog stožera.

Bba. Sofija, 16. jula.

Mačedonsko bojište:

U području Moglene, na više mjesta zavijucka Crne Reke i južno od Huma bila je obostrana vatrena djelatnost s vremena na vrijeme žesća. Južno od Belasice zarobljeni su naša izviđačka odjeljenja više engleskih vojnika.

Grof Conrad.

Njegovo Veličanstvo car i kralj blagoizvolio je veoma milostivim Svojeručnim pismom razriješiti maršala baruna Franju Conrada Hötendorfskog od položaja komandanta armijske grupe. Tim povodom car i kralj ne samo da je izrazio zasluženom vojskovođi žaljenje, što ga na ponovljenu vlastitu molbu ovog posljednjeg razriješava, već je odlikovao baruna Conrada još i veoma toplim priznanjem za stečene njegove zasluge kao i postavljanjem za pukovnika-komandanta svih gardi i darivanjem nasljednog grofovstva.

Sa maršalom grofom Conradom napušta neposredno aktivnu vojnu službu čovjek, koji je u ličnom i u vojničkom pogledu veoma izrazita pojava. Rodjen usrijed najbolje staro-austrijske tradicije, bio je od djetinjstva prožet uvjerenjem u veliku i nepokolebljivu misiju habsburške monarhije, od glave do pete vojnik iz uvjerenja i pobornik mišljenja, da je osnovna pretpostavka svakog državnog razvika jaka vojna sila, skovana od najčvršće čelika. Zadojen takvim idejama i rukovodjen takvim načelima, grof Conrad je od početka sve svoje znanje i umenje stavio u službu stvari, koja mu je toliko bila na srcu. On je bio taj, koji je za vrijeme dugih godina mira, koje su bile u stanju kao malo uspraviti duh i energiju, budio, da voj-ska ne ostane bez onoga, što joj je svakim danom bilo sve preče potrebno. Njegovo je djelo bila moderna organizacija c. i k. vojne sile, kojoj su

izvjesni politički nerazumni elementi u unutrašnjosti monarhije pokušavali praviti sve nove smetnje. Neumoljivo je kovao i kalio na tom svome djelu, da bi se ono u odsudnom času zateklo dovršeno i savršeno; i riječima i djelima, uvijek je bio mnogostran i do krajnosti temeljan kao jedva koji drugi c. i k. general. — zadirao je do u naj-sitnije mašinerije njegove, do mjesta, gdje se skromni seljački sin pretvara u mislenog borca, a jednovremeno svojim zamašnim i dalekovidnim umom ukazao nove puteve onoj ustanovi, u kojoj se školuju viši vojni zapovjednici. Jedini on je znao i osjećao opasnosti, koje su ugrožavale najbližu budućnost Austro-Ugarske, pa svojim odlučnim i razboritim duhom još tada posredno pripremao pobjede, što ih docnije izvojevaše austro-ugarske vojske.

Tako je rat u ovome generalu dobroćudnog, ali zato ipak vojnički odmjerenog lica, u koga je bilo oduševljenje, koje se graničilo sa religijom, zatekao čovjeka u svakom pogledu na svome mjestu. Bio je načelnik glavnog stožera u času, kada su milijuni ruske vojske prijetili da preplave srednju Evropu, pa je u tim teškim mjesecima, u času najstrašnije vlastite lične odgovornosti — kad je predviđao događaje, koji su na vidiku, premda su mu mnogi neodgovorni faktori stavljali na put sve moguće zapreke i prijetili ga, da preduzme potrebne protiv-mjere — dao otadžbini više nego što mu ona ikada može odužiti. Nije se dao zbuniti saznanjem, da austro-ugarska vojna snaga ipak još nije bila dospjela do one tačke, kojoj je on težio, predstavljajući pri toj težnji često glas činjenicama, pored svih nezdoga dao se svim žarom svoje jake ličnosti i svog silnog duha na rad, da izadje sa njima na kraj i izbija je spasao velike oblasti i milijune građana od propasti. Opet je to bila njegova željezna volja, koja je udarila temelj pobjedama, što ih izvojevaše drugi, pa zato i on ima udjela u svoj slavi i časti, što su ih poželjele c. i k. zastave mjesecima i godinama poslije njegovog odlaska sa mjesta načelnika glavnog stožera.

Svjetski je rat crtao sve veće i raznovrsnije šare po licu vremena — a maršal Conrad i dalje je ostajao vojda među vodjama, vojnik među vojnicima. Bez obzira na to, što se mijenjao njegov djelokrug i što je njegovo poimanje dužnosti upućivano u nove staze, slavni je vojskovođa kretao uvijek istim pravcem: bezuslovnog ispunjavanja dužnosti i potpunog posvećivanja stvari, koju je imao pred očima. Kad

bi god on došao, oko njegove bi se ličnosti obavile ruže povjerenja i cvjetale su u vidu ljubavi i simpatija njegovih potčinjenih.

Sada se grof Conrad iz buke savremene svjetske istorije povlači u mirniji život. Duge decenije najrevnosnijeg ispunjavanja dužnosti, u kojemu je sebe manje štedio nego druge, imperativno su ga dovele do granice fizičke moći, na žalost ranije nego nam je to svima bilo milo. Tako on sada istupa iz neposrednog sastava austro-ugarske vojne sile, koja je u najboljem smislu te riječi usvojila njegovo srce i njegov duh. Dok je kao čovjek žrtvovao domovini dvojicu sinova, on joj kao vojnik ostavlja najljepše nasljedstvo: Svoju snagu, koja i dalje djeluje u hiljadu dostručena u njegovim vojnicima i veličinu svoga imena, obavijenog donekle i tragikom, to kratko, ali ipak tako značajno ime „Conrad“, koje će se i nadalje kao značajan simbol oriti kroz austro-ugarsku istoriju.

Nova velika bitka na zapadu.

Njemačka štampa o novoj ofenzivi. Kb. Berlin, 17. jula.

Povodom njemačkog napada kod Reimsa piše „Berliner Tageblatt“: Ako su se posljednjih nedjelja njemačke vođe zadovoljavale odbrambom u velikim osvojenim bojnim oblastima, onda su za to imali dobrih razloga. Njemačka navalna vojska liči lavu, koji se ne da uplašiti draženjem. Najveće njemačkog vojnog vodstva ostale su umotane u neprovidnu pomrčinu. Odišta je značajno, da su Francuzi već po četvrti put neprijatelja tamo očekivali, kada on nije došao. „Vossische Zeitung“ piše: Zbog neprodinog zatvora obavještajne službe mi smo u veoma teškom položaju. Sporazumne sile mogu neprestano svojom ogromnom propagandom sugerirati cijeloj zemljinoj kugli, da su oni pobjednici. Jedino sredstvo, da damo protivnih dokaza, za nas je djelo. Novi udarac na zapadu ima se po svoj prilici na to svesti.

Grmļavina topova čula se i u Parisu. Nastavljeno bombardovanje francuske prijestonice.

(Naročiti brzolav „Beogradskih Novina“.)

Lugano, 17. jula.

Kako javlja „Corriere della Sera“ iz Parisa, tamo se za vrijeme velikog njemačkog napada sa sjeveroistoka čula neka potmula tutnjava, kao daleka grmljavina za vrijeme kakve oluje. Za vrijeme francuskog na-

rodnog praznika (14. jula, dana zauzeća Bastilje; Op. ur.) Nijemci su bombardovali Paris iz dalekosežnog topa.

Napad na frontu, širokom 50 kilometara. — Engleski izvještaj.

(Naročiti brzolav „Beogradskih Novina“.)

Zeneva, 17. jula.

Havasova agencija javlja o rezultatima prvog dana njemačke ofenzive: Njemački je napad počeo poslije kratke, ali žestoke artiljerijske pripreme. Naši su topovi odgovarali podjednako žestinom, tako da se topovska paljba mogla čuti i u samom Parisu. Zapadno od Reimsa pošlo je Nijemcima za rukom, da izvrše prijelaz preko Marne. Tamo su oni prodri do na 2 km južno od Marne, ali su Amerikanci opet popravili situaciju. I dalje na sjeverozapad, između Normansa i Reimsa, protivnik je probio naš odbranbeni položaj, ali je zadržat na liniji Chatillon—Cuchery—Marfau—Bouville. Protiv grada Reimsa protivnik nije upravljao nikakav napad, jer se nadao, da će grad pasti sam od sebe pomemtum bočnim napadima. Protivnik je napao na širini fronta od 50 km, ali je svugdje zadržat.

Bombardovanje Parisa nastavljeno i u utorak.

Kb. Paris, 17. jula.

U utorak je nastavljeno bombardovanje Parisa dalekosežnim topom.

Prestalo miješanje sporazumnih trupa.

Kb. Berlin, 17. jula.

Prema „Berliner Tageblatt“ u pišu „Times“, da do sada još nijesu engleske trupe napadnute na bojištu. To dokazuje, da je prestalo miješanje sporazumnih trupa.

Događjaji u Rusiji.

Engleske informacije o sadašnjem stanju u Rusiji.

(Naročiti brzolav „Beogradskih Novina“.)

Haag, 17. jula.

„Morning Post“ javlja iz Stockholm: Socijalno-revolucionarni vođa Gavrovskij saopštio je zanimljivu pojednosto o sadašnjem stanju u Rusiji.

Broj bjegunaca iz redova boljševika bizzo se povećava. Prije svega u krajevima, gdje vlada oskudica u namirnicama. U Petrogradu je došlo do ozbiljne demonstracije i nemira protiv boljševika, naročito među radnicima Putilovjeve i Ouhovljeve fabrike, koji su ponovno pozvali socijalne revolucionar, da se bore protiv maksimalista. Boljševici respolauzu u Moskvi sa 16.000 dobro izvježbanih boljševičkih vojnika, jedno odjeljenje finske crvene garde i onda još jedan bataljon, koji se upotrebljuje većinom kod smaknuća. Nemoguće je sprošiti boljševike bez pomoći spolja, pošto između njih i Nijemaca postoji bolji odnos nego ikada.

PODLISTAK

Bož. D. Lukić:

U oči ispita.

Kratka odlomak dječakog života u 2 slike s povanjen i sviranjem.

LICA:

- Dr. Simić, rektor akademije
- Lela, kći mu
- Milorad, sinčić mu
- Svetomir, drug ova
- Dobričanin, profesor i vaspitač akademije
- Dr. Ivec, profesor akademije
- Dr. Šapčanin, suplent akademije
- Mile
- Predrag
- Maksim
- Boža
- Bogoljub
- Sveća
- Pera
- L. djak
- Kafedžija
- Kelnerica
- Djaci, deca.

Događja se: I. slika u kafanskoj bašti izletišta, II. slika u stanu rektora dra. Simića.

I. SLIKA.

(Izletišta blizu velikog grada. U hotelskoj bašti izletišta skup djaka, koji, po završetku semestra ispred završnih ispita svoga školovanja, prave zajednički sastanak. Nekoliko sastavljenih stolova; oko njih su posjedali djaci. U ruci svakoga po koji instrument za sviranje. Na stolovima boce s vinom i čaše. Kad se digno zavesa među djacima je trenutna zbilja. S pažnjom prate govor Mila Savića.)

PRVA POJAVA

Mil. Savić, Predrag Zikić, Maksim Kri-vokapić, Sveća Sršenović, Boža Lazić, Pera Lukić, L. djak i drugi djaci. Kelnerica služi.

Mile: (Ozbiljnog temperamenta. Idealist jako razvijene pesničke mašte. Temeljilj rezonor o svakoj stvari. Uživa autoritet kod drugova): — Te tri izvrsne himne i smatram ja za nešto najlepše i najsvjetije što je sva literatura sveta u završnim primerima triju svojih najviših i posebnih kultura — oretala, iznosa, izrekala! U njima se misao ljudska vintula do Božanstva, i iz njegovog rajskog perivoja uzabrala najmiliji cvet, ukras njegov, ljupku kćer božju — ljubav, obukavši je u svoje najzamišljivije ruho. I kad mi u duši, ovo kao sada, u srcu zatrepere, zabruje akordi muzički, ja bih da...

Predrag: (Živa i šaljiva priroda): utoneš u ljubav; ali bratac moj — tatko će njen, ili brat bap kocem u te!ja... (Mali smeji).

Mile: (nastavlja bez prekida): poletim u svemir...

Predrag: Kad te nebi tamo Platonov demirug svojom pleromom upio u se...

Mile: (nastavlja): te da u tom svemiru utolim tesnoću prsiju, smirim bol i radost, ugasm većitu čežnju i tamo se napijem ne smrli uništenja, no smrli vaskrsenja, smrli života, koji neznazna ova raščerupavanje razuma i neodumica, za boj idealizma i realizma, za krvave tuzaje srca i golgotu duše! No koji zna za mir, za mir duše!

Maksim: (U karakteru potpuni kontrast Milu): Gle ti njagal! Da posle smrli opet živi!... Notorni idealist boji se grubog materijalizma, boji da zemlja ne usiše u se ovako gojazno telo, da crvi ne pojedu u slast tako mastan zalagajčić, da guja ispija tako divne crne oči; boji, da usahne takva tek nastala mladost!... (Smeje se): Ha, ha, ha!... O bratac moj, nije li sve to i taj ljudni idealizam tvoj,

i taj ropac duše tvoje samo plod tvoje uzbudljive mašte; najzad tim mekušastim pravcem upućeno tvoje vaspitanje nada ti da suprotstaneš svima prilikama, koje te okružavaju, već im podležes i onda u duši svojoj osećaš tako užasno rasirzavanje...

Predrag: Plod gubernantskog vaspitanja!... (Smeji).

Maksim: Živi čovče božji, živi! Evo na primer kao ja, kao ovaj (pokazuje na Predraga) argus, od koga ne možeš usta otvoriti, kao sva ova ostala braća, od kojih čak i njihovi roditelji muke imaju! (Smeji). Ali nipošto da tom stazom i dalje uprevljaš hod svoj! i najvče umne glave, i najveći fizički kolosi pred tim problemom, problemom rasplnuća svoga u svemir de facto su se i rasplnjavali... (pokazuje da su poludeli). Smeji.

Mile: O moj družo, kako bih ja volio da me razumeš! Istina, nas ne dele faze uzrasla, ali mi rezi i tinu: jesi li kad u svome životu osetio moć muzike, slast akorada, lepotu harmonije? Jesi li u podne osetio moć i lepotu sunca; u divnoj zori pojnio mladost svoju i veličinu čežnje ljudske, ili u poznom saniraju večeri, uz srebrnastu i meku mesečevu svetlost — poznao onu himnu od koje u tebi zastruji sva krv; ili uz lako treperenje zvezdanog spleta leteo po daljini i nedokučivim putevima vaspitanja i tad poznao moć jedne svetske duše proizvodnu energiju toga što otržava sve to, i onda, zaželešti da im se vineš, osetio kako trepti duša tvoja, kako je sveta u tom momentu, a kako gruba tvoja i tečnost, koja te vezuje samo za fizički život, za materiju, za zemlju? Jesi li osetio?

Predrag: (u šali): Osetio, ja, da šta misliš ti! od tad nema ni pomisli na čudine. Mislim čak šta više, da će mu go-

ostati i najmilijom uspomenom kroz sve dane njegovog života... (Smeji).

Mile: (kao uvredjeno): E ti sve na lakrdije.

Predrag: More, ne izbacuj ti mene iz koncepta (smeji), a za drugoj što se tiče ič da te nije brig!

Maksim: Još neka nova iz samo njegovog izvora...

Predrag: (pogleda ga i vriče ga): More! More! Neli ti kazavam u moju konceptu da se ne mešate, jerbo ja ne trpim prekidanje u misao. (Smij kod djaka).

Maksim: Argusova posla!

Predrag: Silencium, gospede! jer hoću da vam pripređam interesantnu stvar.

Maksim: Da ti pričam priču o crvenom vrapcu...

Predrag: Ne o crvenom vrapcu jamačno; niti kako je Maksim čuvo stado i tad razmišljao rado o pričama stariji baka i pesmana vilnjaka, nego o pravom Maksimu! (Pokazuje na njega) Ali, šta, tebi kao da se ne će rado donasti ta priča? (Djaci se smeju).

Maksim: More, djavo da te nosi! Predrag: Djavo će njezd i da me nosi, a ne kakav heruvim svakako. Ali, gde sam ono stao?

Boža: Pusto vino! (Smeje se). Ha, ha, ha!

Predrag: 'Ajd, 'ajd, 'ajd ti sad! (Seli se): Jal i-tina, tad je, vidite ovaj Maksim postao pravi Maksim, ali to ne menja stvar po suštini...

Boža: Ta na stvar već jednom. E, ljudi, što ovaj čovek pati od velikog uroda. A ovamo će za dan dva polagati ispit iz logike...

Predrag: Pa šta će da radim, kad ti neprestano kao neko uz ruku. Ne daš

mi ni da dodjem do reči, a ovamo se nisi selio da malo podmažeš točak, te da posle tolikog vašeg straćkog priznanja okusim malo sa izvora u kome i bogovi nalaze cilj svoga života, i da dobijem inspiracije.

Boža: (Dohvata sud i daje mu ga): Na, brate, na! Podmaži malo tu čegr-taljku.

Mile: Treći pogled na život. Pravi Epikurov sin!

Predrag: Kaki Epikurov sin, bog s tobom! Ne teraj komedije time! Da te nešto čuje moć čača Tasa i moji snaža Persal Video bi se ti čakom u prezačkoj stvarnosti i poznao bi...

Maksim (dodaje): Tj! Florin ambal (Silan smeji medj djacima).

Predrag: (koji se i sam smeje): E ljudi, braće, vidite! Jel' da sam započinj? A posle se duri kad čovek hoće da kaže nešto o njemu! Jest Makso, brate, jest. Ali je moje Sultaneć imalo tiko srebrn glasić; gojalo me dvama tako zasnosnim i svellim sunašcima: brojalo n-punih 17 godina!... I za ljubav togi i dobiti, ma i na sred ulice, koji ambal od brižne majčice, jeli to baš tako strano? — A ti, nesrećo ercopska?! Nije to frajla Rozin Slingeraj i čiča ičvov punctum rerum! (Pokazuje rukom štap. Silan smeji medj djacima, koji se nastavlja i u daljem pričanju Predragovom). — Poštovani skup molim da čuti! Jer samo tako... (Boži):

Al, Božice, moja vjerna slugo. Ta što stojiš ne pomakao se. Dodajder mi kondir crna vina, Da ti bratac kačini...

Boža (prekida ga smejući se): No samo kad je to! (Dodaje) „sacini“ š'o fejn. (Daje mu sud s vinom). Ti družo, ne zezajio sel (Svima): Tuš bre, kad pije ova

Predstavnik ruske vlade u Stockholmu predao ostavku. Kb. Stockholm, 17. jula. Prema vijestima ovdajšnjih ličeva predao je ostavku ovdajšnji predsjednik ruske sovjetske vlade, koji se upravo vratio iz Rusije.

Finska — monarhija. (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Stockholm, 17. jula. Finski je parlament velikom većinom odlučio, da se u Finskoj zavede monarhija. Ali su na projektu ustava izvršene izmjene; tako je na primjer utvrđeno, da kralj bez pristanka parlamenta ne može objavljivati rat.

Njemačko-ruski savez? (Naročiti brzojav „Beogradskih Novina“) Köln, 17. jula. Kopenhagenski dopisnik lista „Kölnische Zeitung“ javlja: Vijesti, što dolaze iz Petrograda preko Helsingfors, uvjeravaju, da ruske novine ozbiljno raspravljaju potrebu revizije ugovora sa silama sporazuma, te izjavljuju otvoreno želju, da se sa Njemačkom sklopi savezni ugovor.

Pregovori za mir između Rusije i Finske. Kb. Stockholm, 17. jula. „Svenska Dagbladet“ javlja: Po predlogu finske vlade imaju se mirovni pregovori sa Rusijom početi 21. jula u Revalu.

Rat na moru. Propast japanskog ratnog broda. Kb. Paris, 17. jula. Javlja se iz Tokia: 12. o. mi. odletjela je u vazduh oklopljena krstarica u jokokamskom zalivu uslijed eksplozije. Ubijeno je više od 500 ljudi.

NOVA POTAPLJANJA. Kb. Berlin, 17. jula. Wolffov ured javlja zvanično: Djelovanjem naših podmornica potopljeno je u zapadnom dijelu kanala: 3 parna broda i 1 jedrenjak od svega 31.000 tona. Među tim brodovima bio je i američki brod za transportovanje trupa „Cincinnati“ od 16.339 tona, koji je pogodio usred velike sigurnosne pratnje. Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Razne brzojavne vijesti. Potrebu dalje borbe uvidjaju čak i nezavisni njemački socijaliste. Kb. Berlin, 17. jula. U „Kreuzzeitung“u se razlaže, da je čak i nezavisni socijalni demokrat morao izjaviti, da se njemački narod uprkos svoje poštene volje za mir mora i dalje boriti, dok ratno raspoloženje njegovih neprijatelja ne bude savladano. Za sada je dva da politički svijet može nešto učiniti, dok se borem ne zaključuje za ovu godinu borbe na kopnu, koje nam predstoje.

Demanti jedne tobožnje Kühlmannove izjave. Kb. Berlin, 17. jula. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ piše: U njemačkim novinama izišlo je tvr-

đenje, — po kome da se državni tajnik pl. Kühlmann, izrazio u inimim krugovima, da je Elsas-Lotaringija najbolji predmet za kompenzacije, — potpuno je izmišljeno. Sudbina — jarac. Proigfana karijera Kerjenskoga. Zeneva, 17. jula. Socijalisti Thomasu, koji se suviše zauzeo za Kerjenskoga, prilikom njegovog bavljenja u Parisu, danas „Temps“ žestoko prigovara, jer da Kerjenski ne zaslužuje nikakve potpore. „Journal du Peuple“ pristaje na to i potpuno odobrava, što je Kerjenski odlazi iz pariskog doma radničkih saveza kao mijan od gomile.

Njemačko-švedski pregovori zbog uvoza uglja. Kb. Stockholm, 17. jula. Šef ureda za uglj i trgovačke komore nalazi se u Berlinu u svrhu pregovora zbog uglja. Vraćanje trgovačkih brodova Rumunjskoj. Kb. Bukurešt, 17. jula. Prema novinskim vijestima otpu- tovaće u Odesu i Sevastopolj rumunjski mornarski časnici, da preuzmu rumunjske parne brodove, koji se tamo nalaze.

Skandali u srpskom Crvenom Krstu.

Čovjek bi mislio, da se srpski Crveni Krst na prvom mjestu stara za siromašne ranjene vojnike. Tako se nešto barem očekuje od jednog humanitarnog društva. Dobrovoljni priloz, čija vrijednost ide na milijune, daju se baš u toj predpostavi, da će se upotrebiti za svrhe u smislu statuta. A baš srpski Crveni Krst ima najviše zadataka da ispuni, ublažavanjem nevolje i bijede, u kojoj propada njegova vojska. Ali ženevski „Srpski list“ pripovijekla sasvim drukčije stvari. Ovaj list doznaje, da novac, odredjen za ranjenike, nestaje na neki naročiti način. Tako je prilikom procesa Bolo-paše izišlo na javu, da je ovaj genijalni varalica pridigao jedan i po milijuna — iz srpskog Crvenog Krsta, i upotrebio ih za svoje pariske planove. A priča se i za bankara Maksima Zuka iz Parisa, da je i on „osvojio“ orijašku svotu iz tog istog srpskog „Crvenog Krsta“ za svoje lične spekulacije — dobit. Završujući svoj članak u pogledu tih mahinacija, naglašava „Srpski list“, da se ne radi možda o kakvim mistifikacijama, nego o jasnim i žalostnim činjenicama, koje su utvrđene pred francuskim sudovima pa se ne daju naprosto poreći. Strahovit je moral ovih skandaloznih defraudacija: Narod skuplja za svoje ratnike, koji su svoju krv i zdravlje žrtvovali za zemlju, dok besavjesni upravljači dopuštaju, da im kojekakvi francuski lopovi i varalice otimaju novac. Pri tom ne treba pobliže istraživati, da li to nije bila kakva „kompanija“, u koju stupila gospoda iz Crvenog Krsta sa Bolo-pašom...

Grad i okolica

Dnevni kalendar. Danas je četvrtak 18. jula, po starom 5. jula. — Rimokatolici: Ramilo prizn; pravoslavni: Atanasije aton. Casnička i činovnička kasina otvorena je počam od 15. februara do 11 sati u noći. mate reč svoga poglavice? (Lupa časom o sto); Mir! (To izazove još veći smej. Imitiraju svi: „mir“, Ljutito: Kad je tako, onda časnici skupe, ja stavljam uzvišenu čast predsjednika naše cenjene republike pred tvoje svetlo lice, i molim da se izbere druga dostojnija ličnost, jer nadzim, da nemam dovoljno autoriteta za otpor, ljanje ovako ponosno i odgovorne dužnosti. Hvala na dosadanjem poverenju! Maksim (pevušeći): A kad podješ sa prestola republike nam pomenite, ti ponosi jedan fiok rakijel (Smej). I. Djak (dodaje): Za što viš posničke inspiracije... Pera (deklamujući): O, ostanj nam naša diko mila! Ta nemamo nikog za zamenu, A treba nam piti po notama! (Smej i dalje). Boža (lupa): Silencium gospodol! Još ja de facto imam reč! Hvala na dosadanjem poverenju! (U smehu): A ako bi časnici skup hteo sada već da čuje glas jednog... (Larna i smej). No budimo parlamentarni! (Nastavlja): Ako bi časnici skup hteo sada da čuje glas jednog svog skromnog sugradjanina: za časnog i ee predsjednika naše republike, ja predlažem našeg oprebanog borca za specifička načela: gospođin Maksima Krivokapić, slavnog sina ispod Murtenice, i emocijenta naše Almas Mirisl Maksim: O, hvala! Lepo! To samo tbi podobalet. Jer u piću si drevna pijačica, a u boju ljuta ubijca, u istini ariljaljivica. Boža (nastavlja): Ovo stoga, što i njegovi stari behu slavni. Pravo je, da i on danas... Maksim: Ne, ne, niko to bolje ne ume od tebe! Boža (nastavlja): ponosno nosi titulu, pa ma kakvu. Ta za boga djed mu beše „komendant“ užičke kara-

C. i k. vojnički dom: Citanica, soba za pisanje i igranje, kantina. Otvoreno od 7 sati izjutra do 9 sati uveče. Slobodan pristup svakome vojniku. Biblioteka za pozajmicu (Balkanska ulica br. 1, Hotel Moskva). Otvorena od 10-1 sat prije i od 3-7 sati poslije podne. Kinematografi: C. i k. vojni kinematograf u Kralja Milana ulici br. 56 (Koloseum): U 6 sati poslije podne predstava za vojnike, a u 8:30 sati uveče opšta predstava. — C. i k. gradjanski kino na Terazijama br. 27. (Paris): U 6 sati poslije podne i u 8 sati uveče opšte predstave. Beogradski orkestru u ljevoj pozornici (bašta „Hotel Takova“ na Terazijama): Početak predstave u 8:30 sati uveče. Noćna služba u ljekarnama: Od 14. do uključivo 20. jula 1918. vršice noćnu službu u Beogradu ove ljekarne (apoteke): Selaković, Kneza Mihajla 45; Viktorović, Terazije 28; Prendić, Kralja Aleksandra 64; Stojčić, Sarajevska ul. 70. C. i k. savsko kupatilo. Otvoreno cijeli dan. Za vrijeme otvaranja ratnog mosta — od 7 do pol 9 prije podne — ne će se vršiti prijevaz posjetioca kupatila. Saobraćaj na ratnom mostu između Beograda i Zemuna obustavljen je svakog dana od 7-8:30 sati prije podne od 12:30-2 sata poslije podne. Kužna bolnica: Posjeta nije dozvoljena. Obavještenja o bolesnicima dnevno od 11 do 12 sati prije podne na ulazu u baštu bolničke zgrade sa strane Vidinske ulice. Posjet bolesnika u bolnicama: U bolnici „Brčko“ od 2-4 sata poslije podne. U bolnici „Brunn“ od 9:30-12 sati prije podne i od 2-4 sata poslije podne. — U c. i k. gradjanskoj bolnici: u utork, četvrtak i nedjelju od 1-3 poslije podne.

Junačka smrt.

20. juna o. g. poginuo je junačkom smrću natporučnik 3. bosansko-hercegovačkog pješadijskog puka, Aleksandar Koteček, na talijanskom bojištu, kao četni zapovjednik u 31. jurišnom bataljonu. Natporučnik Koteček, bio je poznat i u beogradskim časničkim krugovima, pošto je neko vrijeme bio dodijeljen ovdajšnjem žandarmerijskom zapovjedništvu. Poginuli časnik bio je tek u 25. godini života, a svršio je terezijansku vojnu akademiju. Sadržan je u najljepšem kraju Venecije, kod Refrontola.

Traže se porodice.

Porodice ovih umrlih interniranih lica iz Beograda potrebno je, da se jave sudskom odjeljenju opštine grada Beograda radi izvjesnog lihtnog saopštenja: 1. Kuzmana Boškovića, 2. Gjoke Lazića, 3. Ljubomira Jovanovića, i 4. Milana Markovića.

Beogradska siročad u Nišu.

U sirotinjskom domu u Nišu nalaze se ova djeca: Dimitrije, sin Djordja Milosavljevića, star 12 god.; Zagorka, kći Krste Arsovića (Arsića), stara 7 god.; Jelisaveta, kći Krste Arsovića (Arsića), stara 11 god.; Sofija, kći Krste Arsovića (Arsića), stara 9 god.; Miodrag, sin Milutina Najdanovića, star 11 god.; Milena, kći Milana Stefanovića, stara 7 god.; Nikola, sin Djordja Ilića, star 7 god.; Živojin, sin Djordja Ilića, star 6 god.; Ružica, kći Djordja Ilića, stara 5 god.; Milivoj, sin Mite Milovanovića, star 12 god., svi iz Beograda; i Miodrag, sin Djordja i Dane Nikolić, star 11 god., iz Mladenovca. Pozivaju se svi, koji ma što bliže znaju o roditeljima ili najbližim rodja-

cima ove djece, da o tome izvijeste starooca sirotinje opštine grada Beograda.

Srpski časnik za beogradsku sirotinju.

Novak Miloradović, kapetan iz zarobljeničkog logora u Grödigu kod Salzburga, poslao je sirotinjskom odjeljenju opštine grada Beograda svotu od 50 kruna, kao svoj prilog za beogradsku sirotinju.

Promenadni koncert na Kalemegdanu.

Večeras, od 6 do 7 sati, daje ovdajšnja garnizonska muzika na Kalemegdanu koncert sa ovim programom: 1. „Svečana uvertira“ od Suppéa; 2. „Nilski talasi“, valcer od Straussa; 3. Fantazija iz opere „Faust“, od Gounoda; 4. Pklonički zbor iz opere „Tannhäuser“, od Wagnera; 5. Potpuri magjarskih pjesama, od Labskya. Koncert će biti održan samo u slučaju lijepog vremena. Ulaznice u park K. I. — po osobi; vojnici i djeca plaćaju 50 helera.

Brza pomoć c. i k. fonda za udovice i siročad i kr. uzgar. ratne skrbi.

Poslije smrti narednika Baneta, koji je poginuo nesretnim slučajem, predali su delegati i punomoćnik fonda njegovoj porodici kao prvu pomoć u nevolji K 1000.—. Ujedno su podnijeli molbu kod predsjedništva fonda za udovice i siročad za dalju potporu od K 1000.—. Tako je udovici i siročadi narednika Baneta odmah odobreno K 2000.—.

Bečka pučka opera u Beogradu.

Prva predstava bečke pučke opere u Beogradu biće u subotu 20. o. m. u pozorišnoj dvorani stanične menaže, a predstavljaje se „Prodana nevjesta“, komična opera u tri čina od Smetana. Režiju djela vodi g. Franz Mainau; dirigent je g. Alfred Lieger. Podjela je uloga odlična. Početak u 9 a svršetak u 11 1/4 sati uveče. Sve note i tekst opera za komade bečke pučke opere mogu se dobiti u knjižari „Napredak“, Knez Mihajlova ulica 9.

Istorijski kalendar.

Na današnji dan, 18. jula 1639. godine umro je u Neuenburgu na Rajni, gdje se nalazio sa vojskom, znameniti vojskovođa u tridesetogodišnjem ratu vojvoda Bernard sachsen-weimarski. Vojvoda Bernard rođen je 6. augusta 1604. godine. Od 1620. godine učestvovao je u tridesetogodišnjem ratu sa strane protestanata. Kada se 1630. godine u tridesetogodišnji rat umiješao švedski kralj Gustaf Adolf, Bernard mu je odmah prišao i učestvovao je na njegovoj strani u svima većim bitkama, što su ih Švedjani bili na njemačkom zemljištu. 6. novembra 1632. godine odlučio je Bernard u korist Švedjana bitku na Lützenu blizu Leipziga, u kojoj je kralj Gustaf Adolf poginuo. 5. i 6. septembra 1634. godine Bernard bude od carskih trupa potučen u krvavoj bitci na Nördlingenu. Sada se iz političkih razloga katolička Francuska pridruži njemačkim protestantima i aktivno se umiješa u tridesetogodišnji rat, koji je u ostalom već odavno bio izgubio svoj isprva prvenstveno vjerski karakter i koji je sada imao poglavito čisto političkih motiva. Odmah poslije pristupanja Francuske protestantima, Bernard stupi u vezu sa Versailleskim dvorom i 19. oktobra 1635. godine zaključio sa Francuskom

tajni ugovor u St. Germainu, gdje mu Francuzi u slučaju uspjeha obećahu Elzas kao suverenu državu. Kao saš veznik Francuza odnio je nekoliko pobjeda (na Rheinfeldenu itd.) nad carskim trupama i 1638. godine zauzeo je Breisach. Baš, kada je izgledalo, da se njegovi ambiciozni planovi približuju svojevremeno ostvarenju, obolio je vojvoda Bernard od kuge, koja ga je pokosila na današnji dan 1639. godine. Vojvoda Bernard vrlo je interesantna pojava u istoriji sedamnaestoga vijeka. Imao je mnogo odličnih ličnih osobina. Njegova je pojava u više maha književno i dramski obradjena. — 18. jula 1721. god. umro je u Nogenitu blizu Vincennesa znameniti francuski slikar Jean Antoine Watteau. Rođen je 10. oktobra 1684. god. u Valenciennesu. Obradjivao je u svim slikarskim snjetima prvenstveno pejzaže, seoske slike, a naročito dvorske svečanosti. Kod Watteau-a opažamo nešto uslijen tip, ali mu je crtež vrlo dobar, a kolorit prijatan. — 18. jula 1811. godine rođen je u Kalkutti, glavnom gradu britanske Indije, engleski romansjer William Makepeace Thackeray. Otac mu je bio činovnik takozvane istočno-indijske kompanije, koja je upravljala britanskom Indijom, prije no što je engleska država sama uzela u svoje ruke upravu nad tom svojom kolonijom. Mladi Thackeray vrlo je brižljivo vaspitan, prvo u Londonu, pa zatim je stupio na univerzitet u Cambridgeu. Svršivši studije putovao je po ostaloj Evropi i među ostalim bavio se neko vrijeme i u Weimaru (1830.—31. god.), koji je grad u ono vrijeme, još pred samu Goetheovu smrt još jednako bio književno središte Njemačke. Pošto je njegova porodica materijalno posrnula, Thackeray se odao književnosti. U prvo je vrijeme pisao pod raznim pseudonimima. Tada je radio za časopis „Fraser's Magazine“. Iz toga njegovog mladačakog perioda valja prije svega pomenuti djelo „The Snobbery“, u kojemu opisuje prividno besprikorne „gentlemene“, koji u stvari ni najmanje nisu ispravni ljudi. Ovim je djelom pripremio svoj prvi čuveni roman „Vanity fair“ (1847. god.; „Trg sujete“). Glavno je lice toga romana neka guvernantka, koja se udaje za nekog mladog plemića i igra vrlo sumnjivu ulogu u velikom londonskom društvu. Ovim romanom stekao je Thackeray glas dobrog poznavaoa ljudskog karaktera. Drugi njegov znameniti roman bio je „Pendennis“, koji do duše po svojoj književnoj vrijednosti nije ravan maločas pomenutom romanu, ali koji se ipak odlikuje jedinstvenim humorom i lijepo obilježenim karakterima. Za ovaj djelom pojavi se 1851. god. knjiga „The Kickburys on the Rhine“, u kojoj Thackeray je Thackeray javna predavanja po Engleskoj i Americi, i to u prvom redu o engleskim humoristima osamnaestoga vijeka. Kao proizvod njegovih studija o tim humoristima pojavi se 1852. god. njegov roman „Esmond“. Ovo je djelo, u kojemu ima vrlo lijepih prikaza života i društva u Engleskoj za vrijeme vladavine kraljice Anne. Zatim se javljaju znamenita djela: „The Newcomes“, društveni roman i „The Virginians“, koji je kao neki nastavak „Esmond“u. 1860. god. primio se Thackeray izdavanju časopisa „Cornhill Magazine“. Thackeray je umro 24. decembra 1863. god. u Londonu. Njegova cjelokupna djela pojavila su se prvi put 1878. god., a od to-

„bekrijal Suz ti bre uz taj „kontarbas!“ (Drugome): Kamo tebi lako čemaneće? (Gleda u Predraga): Ali, gle, gle, kako taj suče? E nečeš, dragoviću moj! Ergo družil Steh' auf! Hoćemo li čekati d' ovi „Argus“ ko smuk ispije nan vino? (O ima mu sud). Predrag (se smeje svojoj dosetci). Boža: Ergo bibamus! Na stranu sva mudrovanja! Noh ih djavo nosi! Dosta će ih biti o ispitima. Poštovani zborol! (Komanduje): Čaše punil! (Svi pune čaše): Pozor! (Slanu mirno oko stola, Miću, koji je stao podalje): Hoćeš li se ti pokorava i čašnim zakonima ove brižne republike, ili želiš masazitrenaužu? (Smej): Tače te bre: (Miću, koji je stao do stola): Tako te volim dijete moje. (Svima): Pošto sam si ja čelidao, časnici skupe, u ovi mah predavajuće mesto u ovoj našoj za sad potpuno auto-kratskoj državi, ovoj republici, lapsus lingue, prokleti jeziki! Maksim (dodaje): Prokleta vino! (Smej i razgovor). Boža (zapoveda): Subordiniraj gospodol! Predrag (pokazujući na vino): I kooperacija. Boža: I emancipacija, i lepelacija, i itacitacija! No hoće te jednom čutati? Also, pozor! (Svi staju mirno): Ja, ovaj, znači, koji poverenjem tako časnog zbora zauziman ovo dodijeljeno mi visoko mesto, zahtevam od časnog zbora apsolutnu poslušnost, red, rad i poslušnost! Predrag (dodaje): Već apsolutista. (Smej). Boža (nervozno): Časnici skupe, ako i dalje nastupi ovako nebržljivo poštovanje autoriteta predsjednika ove naše čarne republike, ja ću biti primoran, da se zadržavam na ukazanom mi poverenju! (I daje razgovor i smej): No, vi kanda slabo fer-

vanske železnice u ono doba, kad ona preplavljajave ulice našeg rodnog grada, noseći luč i katran... Maksim (uvredjeno): Ali koji nije jeo creva i tulbake po varoškim kozarama kao tvoj djed!... (Okrene se.) Pera: Dede, sad vi! Još treba da predje u zbilju i uvrede! I to zarad dedova? Mile: Opet prokleti dugi uvodi. Predrag: Izgoreh od žedji i noge mi se uštapiše od stajanja, a oni udarili u beskrajinost i u neke visoke stilove! E moj, dragi, govorite vi samo tim visokim retorstvom i na ispitima, pa čete dobro proći od Dree! On osobito voli ta razglagoljstvija. Maksim (za Božu): Zna da vredja! Ja protestujem! Boža: Ja! Ali ne vredjaš? No šta, zar nije istina, da ti ded prodavaše katran? Mile: Pa šta je s tim, kao da se i ti nisi ispijilo iz opanka? Boža: Ja se povlačim, kad moje šale uzimate za zbilje i za uvredu. Vi izvolite nastaviti veselje. I prijatna vam zabava! (Napušta svoje mesto i odlazi do kelterice i razgovaraju.) Pera: Zaboravio si svoje berde, kako li ti se zove! Boža (u odlasku): Šta te briga! Bogoljub: E ja sam video, video; ali vi ste obojica sto gradi teški! Sveta (tužno): I tako, časnici skupe, mi sad ostajemo bez svoga poglavice, jelte? To nije ni malo lepo, ni bogu dragol! Ergo, časnici skupe. Mile: Ta dosta te već jednom s tim; časnici skupe, časnici skupe. Ide to do u tandariju! Postadoh čisto nervozan...

Sveta (u prkos Milu, naglašujući): Časnici skupe, ja predlažem, da se... (Predragu, koji uzima svoju čašu da pije): E ruke k sebi devere! Medj nama mora biti stroge discipline, ako želimo da očuvamo već stečenu reputaciju naše na daleko i na široko čuvene republike. Predrag (uzimajući čašu): Jest pripoveda se to. Čak čemo sa te svoje slave i lepo vladanje poneti iz škole... (nateže čašu). Sveta (primoravajući ga da ostavi čašu): Tako, da. — Dakle, predlažem, da naš stari i vrsni predsjednik... Bogoljub: Skratil, skratil, ugnjavi nas! (Smej). Pera: Ne presecaj čoveku reč, bre! Bogoljub: E da šta i iz Jagodim može biti dobro: „ne presecaj mu reč!“ (Smej). I Djak: Brzo dovršuj! Sveta: Dakle, predlažem, da se naš vrsni predsjednik u interesu svojih sugradjana vrati na svoje staro mesto! Bogoljub: Što ti je disciplinovan bokalističar, jal' po notama, jal' drukčije ne može da pije. Sveta: Prima li časnici skup moj predlog? Svi: Prima, prima! Sveta: Onda... (Okreće se Boži) — Ali gle!... Vidite, more!... E, dragi moj predsjedniče, ne čemo tako! Mislim, da je to priličnije nama, tvojim potčinjenim! Bogoljub: Plepsu... Sveta: Badava, stari kurmaher! Ama neka je samo kecelja! Predrag: A kad si ti njega,

doktora, i video samog? More, ako nema velike, pročiće ti on bar s nekom devojčicom! Sveta: No sad mi baš pada nešto na pamet... II Djak: Šta, da mu pokvarimo apetit? Bogoljub: E kad je samo to? Sveta: Brže amo svi! Pazite: „za dvajes para“... (Intonira): Ta, ra, ra. No pazi: ta, ra, ra! Pijanismo! Jedan, dva, tri! (Diriguje i svi pevaju): Daj mi čiča za dvajes para m... m... m...! (vrte glavom) p... p... p...! (daju poljubac) č... č... č...! (odbacuju poljubac) s... s... s...! (odsviruju poljubac) ha-ha-ha! (udare u smej). Kelterica: (kad to čuje po- begne, što oni proprate smejom) Boža (u smeju prilazeći im): E jeste, jeste, ama ste prave djakele! Bogoljub: O molim lepo, poštovani gospodine, izvolite vi vratiti reč natrag; ne vredjajte ovako časno i uvažene glave! Boža: Ama, u čijoj se to čupl stvori, da mi je da znam? (Sveti) To je tvoje maslo bitango jedna? Predrag: O bon djorno sinjori! A vi ste to bio? (Smeje se) Sveta: Na mesto, stranjogvinčol, i odmah zauzimanj svoju pozu! Vi pak tužni skupe: pozor! (Galama i smej): Čuješ ti tamo, dok dohvatim samo „kontarbas!“ (Maksimu): Ti sediš i zevaš, a? Što ti je Uzičanin, Bože blagi! Drugovi, šta vi mislite o ovom slučaju? Bogoljub: Po sredini su samo dva fakta: nepokoravanje zakonima republike i bolest. (Nastaviće se)

ga su doba još vrlo mnogo izdavana, kao god i njegova književna posmrta, njegova prepiska i drugo. O njegovom životu i radu kao i o njegovom značaju kao književnika mnogo je pisano kako na engleskom, tako i na drugim jezicima. — 18. jula 1870. godine proglašena je na vatikanskom koncilu u Rimu dogma o papinoj nepogriješivosti. Kao što je poznato u toku raspravljavanja o toj dogmi odlučno joj je bio protivan slavni hrvatski biskup Josip Juraj Strossmayer, koji je tim povodom držao vrlo lijepe govore, kojima je obratio opštu pažnju na se. No pored svega tog dogma je usvojena 30. jula 1870. god. i to su glasali „za“ 451, „protiv“ 88 biskupa. No i poslije toga glasanja Strossmayer i još 55 biskupa predadoše notu, kojom obrazlažu svoje držanje u tome pitanju. 22. jula vratio se biskup sa koncila u Zagreb.

Austro-ugarska industrija eksploziva u ratnom gazdaluku.

Kad su se sporazumne sile odlučile na blokadu središnjih vlasti, da bi ih time savladale, onda su najviše računali na to, da će ovdje poslije razmjerno kratkog vremena nestati tehničkih sredstava za vođenje rata, naročito materijala za proizvodnju municije i eksploziva.

Ovdje se misli zapravo samo na one materije, koje u Srednjoj Evropi djelomice nikako, a djelomice samo u malim količinama nalazi ili se mogu proizvoditi.

Ako se uzme u obzir, da je već u početku rata trebalo dnevno slati pune vozove sirovina u materijala za promet u barutne fabrike u Monarhiji, onda je jasno, da bi veoma brzo morala nastupiti potpuna nestašica u ovom materijalu. Međutim je središnjim vlastima uspjelo, da već poslije kratkog vremena stave u službu proizvodnje municije i eksploziva materije za naknadu i nova tehnička iskustva.

Djelovanje eksplozivnog materijala, koji je najviše u upotrebi, osniva se na eksplozivnim svojstvima izvjesnih vrsta dušikovih jedinjenja (azot, nitrogenium). Ono doduše, ima eksplozivnih vrsta sasvim drukčijih, ali kao sredstvo za tjeranje metkova i kao punjenje za eksplozivne metkove dolaze u obzir skoro isključivo eksplozivna dušikova jedinjenja.

Za proizvodnju ovih materija potreban je t. zv. vezani dušik, koji se u miru dobijao iz chilske salitre.

Kad je buknuo rat, došla je vlasti oduševljena od ovog izvora. Potreba eksplozivnih materija skočila je isto tako, kao potreba vezanog dušika. Da bi se ova potreba zadovoljila, moglo su se prije svega upotrebiti spremnije zalihne salitre. Samo je odmah bilo jasno, da te zalihne nijesu dovoljne, da za duže vremena osiguraju za vojsku onoliko municije, koliko je trebalo. Povećanu potrebu mogao je samo privremeno pokriti vezani dušik, koga ima u komenon uglju, i koji se dobija kao sporedni produkt u obliku amonijaka pri proizvodnji rasvjetnog gasa.

I ovim je dospio za riješavanje jedan problem: kako da se oslobodimo od u prirodi nastalih zalihna vezanog dušika, pa da slobodni azot — koji se u vazduhu nalazi u neograničenim količinama — pretvorimo u vezan.

Ovaj — po svoj prilici najsilniji — problem, koji je nametnuo svjetski rat, riješila je industrija povoljno, i to je jedno od njenih najvećih djela.

Da se slobodni dušik iz vazduha u tehničkom mjerilu pretvori u vezan, pokušalo se u toku posljednja dva decenija raznim putem izvesti. Međutim, dok se chilaska salitra mogla dobiti u neograničenoj količini, i uz cijenu, kojima je mogla konkurirati samo „fabrika dušika iz vazduha“, dotle se ta industrija mogla samo lagano razvijati. Kad je izbio rat, bile su u Monarhiji samo dvije takve fabrike, čija produkcija nije nikakvu ulogu igrala prema ogromnoj potrebi u vojsci.

Prema ovome moralo se uslijed ratnih potreba u veoma kratkom vremenu stvoriti sasvim nova industrija. Uspjelo je odista, da se ovaj zadatak riješi tako brzo i u tolikom obimu, da snabdjevanje vojske nije ništa prekidano. Ova industrija stoji danas na takvoj visini, da može zadovoljiti sve zahtjeve, koje na nju stavlja sve veća potreba municije. Čak može dati jedan dio svoje produkcije poljoprivredi, kao

odlično sredstvo za djubrenje, na raspolaganje.

Kao što smo već spomenuli, ima više načina za pretvaranje vazdušnog dušika u hemijski vezan azot. Pravljenje su čak i probe u velikom mjerilu. Ovi hemijski procesi dijele se na dvije grupe: ili neposrednim oksidovanjem (sagorjavanjem) vazdušnog dušika, — čime se pretvara u salitrenu kiselinu, potrebnu za industriju eksploziva, — ili bilo posrednim bilo neposrednim petvaranjem u amonijak, odakle se takodje oksidovanjem može dobiti salitrena kiselina.

Ovi se postupci razlikuju izmedju sebe kako prirodnim materijama, koje trebaju, tako i količinom energije, potrebne za proizvodnju, te po tome i svojom zavisnošću od cijene snage (Kraftpreis). U Monarhiji se — već prema mjesnim pogodbama — radi raznim načinom na više mjesta. Time je osigurano, da ova industrija, stvorena prije svega za rat, bude mogla opstati i u miru, a prije svega za poljoprivredu, gdje će dobiti uslijed povećane upotrebe vještačkog djubreta biti znatno veća.

Za dobijanje eksplozivnog materijala, u kome ima dušika, potrebna je osim salitrene kiseline i sumporna kiselina u velikim količinama. Fabrike baruta trebaju u ratu više sumporne kiseline, nego što je bila sva produkcija u miru svih austrijskih fabrika zajedno. Osim toga je u miru proizvodjena mahom slaba sumporna kiselina, dok se u industriji eksploziva treba u glavnom jako koncentrisana sumporna kiselina. Prije rata je takva kiselina proizvodjena skoro jedino iz sumpora i španjolskog šljunka (silicija), dakle u sirovinama, koje se dobijaju u veoma neznatnom mjerilu u zemlji. Uz upotrebu svojih sirovina postale su središnje vlasti sasvim nezavisne u proizvodnji sumpora.

Otkad je pronađen bezdimni barut, od to doba je za vođenje rata najvažnije eksplozivno dušikovo jedinjenje pamuk za pucanje. Kao što se već iz imena vidi, dobija se ova materija iz pamuka, i još prije nekoliko godina bila je to glavna sirovina za proizvodnju baruta. Za vrijeme rata uspjelo je, da se pamuk potpuno zamijeni domaćim sirovinama, koje je lako nabaviti.

Takodje su sjajni uspjesi, kojima se došlo do proizvodnje glicerina, koji je neophodno potreban za produkciju eksploziva. Poslije je naravno uspjelo, da se još više, da se tako izrazimo, otereti industrija masti upotrebom drugih sirovina za dobijanje glicerina.

Što je tako sjajno pošlo za rukom, da se potrebe vojske zadovolje, kako to unaprijed ne bi niko ni u snu sanjao, najveća zasluga pripada visokom stanju industrije središnjih vlasti kao i odličnim sposobnostima njihovih tehničara i hemičara. Neprijatelji su to priznali, i u ponovnom međusobnom savjetovanju uzeli sebi za cilj, da naslijedu ono temeljno naučno obrazovanje, kojim se odlikuju njemački i austro-ugarski tehničari i hemičari.

Zlatna pravila za mladež.*

„Mladost je ludost“, kaže narodna izreka. Zato se u mladosti svekolike greške, a naročito u pogledu zdravlja, mnogo češće prave, nego u zreloom dobu. Mladalačka bujnost i živahnost, raspljiva mašta, rdjavo vaspitanje, nevaljalo društvo mnogo utiče, te mladež ne može da obuzda svoje raznovrsne strasti, već od jednog zla i greha prelazi u drugo, teže zlo. To se niže jedno za drugim iz dana u dan u sve jačem i težem obliku, dokle i dušom i telom ne propadne. A ko se drži i izidje iz te mladalačke ludosti, on je tako slomljen, da je ne samo na šteto društva, već mu je i samom sebi život mrzak.

A zašto to? Samo zato, što mladež hoće da pre vremena, dokle ne sazri i ne sazna sve opasnosti, izloži svoje telo i dušu najludijim strastima, ne obzirajući se i ne misleći, šta će s njima biti posle jednog časa, posle nekoliko dana ili godina. Da se zadovolji za jedan časak, pa ma posle propao! „Jedan časak varljivoj radosti, donosi ceo vek žalosti“.

Da to ne bude, poslušaj ove savete: Budj u svemu umeren, ne preteraj ni u čemu. U svakom poslu prvo dobro razmisli, pa onda radi.

Ne junaci se zdravljem svojim. To je vreme, kad ti se telo razvija, pa najmanja greška, ako od nje ne podlegneš, ostavlja opasne posledice.

* Ostavljeno narječje piševo.

Varaš se, ako misliš, da ti prekomeran rad, zima, kiša, velika žega, neudobna postelja, nedovoljna hrana i dr. ne može mladom škoditi. Svaka ta greška ostavlja na svakom delu tela jake tragove i promene, koje te jednog dana, kad snaga više ne može da odoli i upropaste.

Ne treba da ima te sile, koja te može nagnuti, da u radu svoje zdravlje izgubiš.

Svakodnevno radi, ali umereno, lagano i pažljivo, pa ti rad neće nikad škoditi.

U protivnom, zalud je jednog dana preterati, a posle bolovati.

Ne pij nikakvo alkoholno piće. U njemu je izvor svakog zla. Iz toga se i svi poroci radjaju.

Ne puši duvan i ne kartaj se. Nema ništa gore, ružnije za osudu i žaljenje, nego videti kako mladež pije, banči i pijanči, karta se cele noći, pa i dane provede u raskalašnom životu. Piće ti oduzima volju, sprečava da pametno rasuduješ i radiš. Ono te navodi na bludničenje, na strašan porok, koji ti i srž iz kostiju ispija.

Ne krasi mladost uzdignuta i uobražena glava sa raznovrsnim strastima, u koje na svakom koraku sve jače tone. Pogrešno je, što mladež misli, da samo treba da uživa, da se provodi, da je za nju dika da radi ono, što je i za zrelost najopasniji porok. Dalje da se u tome odlikuje i da svakog drugog, koji tako ne radi, kori i prezire, kako taj nije umeo da proživi mladost. Proživeo, proterao mladost! pa ne žali, što će posle na razorenome telu i rastrojenom umu, da se odmara dodatan sebi, štetan društvu i ubica potomstva. Strahovite promene ostavlja na telu svaka kap pića i dim duvana. To je opasnije, nego crv što koren drvetu nagrizi. A kako li je tek mladom telu, nežnim plućima i nejakom srcu, kad se bez prekida po nekoliko časova sedi u zagušljivim, smradnim i otrovnim sobicama, rušeći svaki deo tela pićem, duvanom, kavom i kokanjem?

Strahovito teško! Od toga telo strada u najboljem dobu.

Kloni se svakog ženskijna pre nego što se ne oženiš, jer nigde nisi siguran, da se ne zaraziš.

Čuvaj se u mladosti i ne žudi za onim, što je zabranjeno. Zabranjeno nije sladje, već mnogo gorče od pejena.

Imaj svoju volju, pametno rasuduj, obuzdaj svoje strasti, bezbrižno i lagano snosi svaki teret u životu. Jer samo je onaj pobedilac, koji svoje zdravlje sačuva u toj borbi. A ko podlegne, taj je slabotinja, taj nije umeo da se čuva.

Samo ko se u mladosti čuva, taj starost dočekuje.

Starost je ogledalo mladosti.

N.

Pabirci STA JE HUMOR?

Interesantno će biti da saopštimo ovde mišljenja o suštini humora.

Tako jedan engleski pesnik misli o tome ovako: „Humor se ne da definisati, to je nešto, što se ne može raščlaniti, ali što je kadro da nas nagoni na smeh“.

A jedan, opet engleski, humorista kaže: „Ja mislim, da se humor ne može objasniti.“

Dakle otprilike isto što i onaj pesnik pred njim.

Kratko na to pitanje odgovora treći: „Humor je smejanje u lice nauci.“

Jedan nemački humorista ovako rezonuje: „Humor uvek teži velikom i dalekom, i prelazi često u grubu i brutalnu jačinu, kao što je bio slučaj sa engleskim humoristima XVIII. stoleća. I zbog toga, što latinizam vrlo mnogo poštuje oblik, nije mogao humor da se razvije kod romanskih naroda do svoga savršenstva. Otuda dolazi da se u zemlji Voltaira, Renana i Anatola Francea humor pretvara u ironiju.“

Drugi jedan duhoviti Nemač veli: „Humor bez satire je mršav, satira bez humora je karikatura. Ja ne mogu ništa dobro da kažem o budućnosti humorističke književnosti u Njemačkoj. Najveći nemački humorist bio je čuveni Vilhelm Buš, koji je u isto vreme bo i veliki filozof.“

Interesantno je i francusko mišljenje o istom predmetu.

Tako, jedan učeni Francuz kaže: „Pitanje je veliko, da li je humor baš engleskog porekla, ali je samo reč otuda. Naši susedi su jedinstveni hu-

moristi, ali i u našoj literaturi imamo mnoge humoriste, čiji nam duhoviti humor pribavlja retkog uživanja.“

Drugi jedan ovako se izvukao iz teškog položaja: „U jedno vreme ja sam mislio da znam šta je humor. Držao sam da je to dar ili veština smešne stvari kazati sa nepokolebljivom hladnokrvnošću. Ali otkako sam pročitao engleske knjige o humoru, ja više ne znam šta je humor. Kadgod se hoće da se jedna stvar ne zna, treba je samo studirati. Oprostite mome neznanju.“

Da završimo ovu anketu mišljenjem jednog najomiljenijeg francuskog humorista (Bernara).

On je ispričao priču o jednom svom prijatelju, koji je još iz detinjstva bio vrlo otvoren i koji je, već kao zreo čovek, držao da treba iskreno i slobodno misliti. I on je, veli, bio komičan. „Ja sam mislio — priča taj prijatelj — da stvari treba kazivati onako kako ih vidimo, a ne kako nam to konvencije naredjuju. Ali sam uvideo da sam bio smešan, i tada sam shvatio da sam pronašao tajnu humora. Da se bude komičan, treba biti prost — eto prave istine.“

M.—

A. Grin: DAN ODMAZDE (Nastavak.)

Još prije no što smo stigli na strašno mjesto, gdje su oni imali da svrše sa sobom, bio sam konačno usvojio tu odluku, pošto sam zrelo o svemu tome razmislio. Počeh da slažem drva i da ložim vatru. Njih su me dvojica gledali začudjenim pogledom, ali se nijesu usudivali da progovore makar i jednu riječ, dok najzad nisam ja sam progovorio.

Pošto je buknuo plamen, ja stadoh prema njima.

„Slušajte, ljudi,“ rekoh im čvrstim glasom, „dajem vam rok, za koji ste me molili, pod uslovom da mi položite zakletvu, kakvu ću vam propisati. Morate svečano da priznate, da ste zaslužili smrt i zavjetovati se, da će te sami nad sobom izvršiti smrtnu kaznu, čim bi došao određeni dan, kada vas ja budem pozvao, da se sjetite ove zakletve. Ako to učinite, onda vam dajem roka 12 godina manje četiri mjeseci — toliko je bilo mome sinčiću, kada je ispustio svoju nevinu dušu!“

Njih dvojica stadoše zvjerati u ene, kao da im je odjednom usrijed tamne noći sinulo sunce, klatili su se kao da su pijani, jedva su mogli da shvate moje riječi.

„Dvanaest godina!“ viknu ovaj čovjek, što ga ovdje vidite pred sobom, „to je dovoljno; za to se vrijeme čovjek može št nauživati života, kad je ovako pun zlata!“

White se bio ispravio: „Ama je li Deeringu, jesam li dobro čuo? Hoćeš dvanaest godina da čekaš na izvršenje smrtno presude, koja je danas izrečena nadamnom, s time da mi određena dana sami svršimo sa sobom?“

„Tako je, poklanjam vam po jednu godinu života za svaku godinu, koliko je živio moj sin. Pristajete li?“

„Pristajemo, pristajemo!“ odgovoriše obojica jednoglasno.

„E, pa onda čujte zakletvu!“ Ja sam im govorio riječ po riječ, a oni su moje riječi ponavljali zaklinjući se uzdignutom rukom, pogledom upravljanim u nebesa.

White je prvi dao zakletvu: „Ja, Samuel White,“ rekao je, „zaklinjem se, da ću 13. jula 1863. godine, to jest tačno dvanaest godina manje četiri mjeseci računajući i današnji dan, naći Roberta Deeringa na mjestu, koje će on odrediti i da ću tamo svojeručno nad samim sobom izvršiti smrtnu presudu, koja je danas po zasluzi izrečena nadamnom.“

Pošto je i onaj drugi dao istu ovakvu zakletvu, ja sam im tražio da mi dadu revolvere i ispalio sam ih u vis. Sa sviju je strana odjekivao pucanj. Zatim ostavih oba revolvera ustima cjevi u vatru, pa kad se ova usijaše, vratih obojici revolvere i rekoh:

„Da biste mi dokazali, da imate dovoljno hrabrosti, da ispumite svoju zakletvu, a vi ovom usijanom cijevi užezite kao znak buduće odmazde svaki po jedan krst na lijevi dlan.“

Oni užasnuti stukuše. Ali ja nisam htio mi da čujem ni za kakve molbe i razloge. Poslije kratkog oklijevanja oni primiše moj zahtjev i kao neki pečat za svoju zakletvu obilježišu za navijek svoju lijevu ruku.

Moji su drugovi bili čuli pucnjavu, pa su bili iznad svake mjere začudjeni,

kada spaziše nas svu trojicu, gdje se živi vraćamo. No kada im ja stadoh razlagati, da mi u ovim časovima ljute nevolje ne možemo ostati bez ove dvojice snažnih i zdravih ljudi, oni pristadoše, da ih opet prime u svoju družinu.

Bolest je poštedila ovu dvojicu zlikovaca, dok su pošteno i ispravni drugovi jedan za drugim umrli od nje, tako da su na kraju krajeva ostali samo nas trojica. Baš se ni trenutak nisam plašio, da će i njih dvojica umrijeti od zaraze. Vjerovao sam u vječnu pravdu, koja nije mogla dopustiti, da se ne izvrši kazna, na koju sam ih bio osudio za izvršeno nedjelo. A isto tako još i danas vjerujem u tu vječnu pravdu. Dugo je trajalo dok je došao dan odmazde, mnogo duže nego što sam se ja nadao.

(Nastaviće se.)

Odgovori uredništva.

Gdja M. D. V. u L. Vašu stvar nismo primili, prema tome Vam ne možemo dati ni nikakva odgovora.

Posljednje brzojavne vijesti.

ZAPREPAŠČENI TALIJANI.

Chiasso, 17. jula. Vijesti o novoj njemačkoj ofenzivi u Francuskoj talijanska je štampa pramila sa zabrinutošću, koja se jasno opaža. I ovaj puta iznenadjuje širina napadačkog fronta. Očenoito se držalo, da će Njemački udariti u Flandriji.

IZMJENA RATNIH ZAROBLJENIKA I INTERNIRANIH LICA.

Kb. Berlin, 17. jula. Sporazumi o ratnim zarobljenicima i interniranima, potpisani 15. o. m. od njemačkih i engleskih delegata, oslanjaju se u glavnome na sporazume, su skoro postignute između njemačkih i francuskih delegata. Ti su sporazumi podnijeti obostranim vladama na potvrdu.

INTERVENCIJA SPORAZUMNIH SILA U RUSIJU.

I Amerikanci će iskrcat u Vladivostoku svoje trupe?

Berlin, 17. jula. „Lokalanzeiger“ doznaje iz Petrograda, da se u Vladivostoku očekuje jedna američka divizija. Amerikanci hoće odašiljanjem trupa moralno da pojačaju protivrevoluciju i da novoo osnovanoj sibirskoj republici izraze simpatije i gotovost Sjedinjenih Država za pomoć.

LETAČI SPORAZUMNIH SILA BACILI BOMBE NA HOLANDIJSKI TERITORIJ.

Haag, 17. jula. Ovdasnji listovi javljaju iz Limburga, da su letaći sporazumnih sila bacili preko holandske teritorije i ovdje bacili bombe na željezničke pruge.

AMERIKANSKI ZAKON O KAZNAMA, KOJI NE RADE.

Haag, 17. jula. Iz New-Yorka javljaju, da je u državi New-York usvojen zakonski prijedlog, po kojij nerad podležiti kazni. Svi ljudi od 18 do 45 godina imaju da se prijave za rad, da bi izbjegli kaznu zatvora ili prinudnog rada. I u drugim državama sjeverne Amerike usvojeni su takvi zakoni.

RASPIŠANA NAGRADA ZA LIJET PREKO OKEANA.

Zürich, 17. jula. Na vijest, da južnoameričanski letaći hoće da prelete preko Atlantskog okeana, raspisao je list „Daily Mail“ nagradu od 10.000 funata za onoga, kome taj let ispadne za rukom.

DEMANTI VIJESTI O MILJUKOV LJEVOM PUTU U BERLIN.

Berlin, 17. jula. „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ demantuje vijest, da je Miljukov na putu za Berlin, jer se on ovdje ne očekuje.

ERSPOZITURA PESTANSKE-UGARSKÉ KOMERCIALNE BANKE u Beogradu — Rnez Mihačkova br. 50.

Specijalno odjelenje za šiljanje novaca ratnim zarobljenicima i interniranima.

Osnovna glavnica i pričuv 232.000.000 kruna.

1402

RASPORED za:

C. i kr. vojni kino od 17. do 19. jula 1918.

C. i kr. građanski kino od 17. do 19. jula 1918.

U bavarški visoravni. Prirodni snimaki.

Matrozi na krmi. Dva piletu. Šaljivo.

Prisega Stjepana Mullera. Drama u 4 čina.

Dubrovnik. Prirodni snimak.

Bubi frankira poštu. Komično.

OSVETA. Drama u 2 čina.

Gospodja Nanke polazi. Vesela igra.

Ulaznice važe kao propusnice (Passierschein).

Angelina K. Cukića, Nikola K. Cukić i Jelena R. Danića, javljaju ovim, da će svojoj

Anki

dati godišnji pomen u petak 19. ov. mjeseca u Vaznesenskoj crkvi u 11. sati prijé podne.

Beograd, jula 1918 g. 38316

Naš mili i nikad neprežaljeni otac i brat

Stojan Radovanović bivši trgovac iz Valjeva

preminuo je 26. januara o. god. poslije dužega bolovanja, daleko od svoje porodice u tuzi i žalosti za svojom izgubljenom suprugom Leposavom, ne mogući bola preboljeti, ostavivši nas, da za njim vječito tugujemo.

Valjevo, jula 1918.

Duboko ožalošćeni:

sinovi: Milutin i Ratko; kći Jela; braća: Živan, Milinko i Stanimir i ostala familija. 38258

Javljam rođacima i prijateljima, da ću mojoj dragoj i miloj majci

Mariji Ristić

dati godišnji pomen u subotu 20-og ovog mjeseca u 9 1/2 sati u crkvi sv. Nikole na Novom Groblju. Molim srodnike i prijatelje, da prisustvuju ovom tužnom pomenu.

Beograd, jula 1918. 38321

Vojvode Milenka ulica 3.

Ožalošćeni: keji Leposava Robović; snaja Leposava Ristić; unuk Tadija Robović; unuka Ružica Ristić.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihailo ul. 38

Knjižara „Napredak“
Beograd.

Sjenković,
Quo Vadis 12—

Zvučni Rusko Lirike
(antologija) 6—

Arzišev,
Smrtivana Landea 5—

Potapenko,
Generalova kći 6—

1178-XIV

ZUBNI-ATELJE
J. SIDVERCA

DIPLOMIRANI DENTIST
Beograd, Kralj Milana ul. 57,
specijalista za vještačke zube
u zlatu i kaučuku po najboljoj
amerikanskoj metodi. Izrada
solidna. Materijal najbolje
kakovosti. Prma od 8—12
i 2—6 sati po podne. 1045

ZUBNI LEKAR
HRISTINA ORLUŠIĆ

Ord. od 9—12 prije podne.
i od 3—6 poslije podne.
Beograd, Terazije br. 9,
I. sprat. 38205

Kupovine i prodaje.
Rasa Nr. 2

prodaje se jeftino, za adresu
upitati u elektro-tehničkoj radnji
Nanke i Vukovića, Terazije.
38307-2

Prodaje se
nekoliko hiljada cigalja na
Velikoj Pijaci do univerziteta.
Upitati Kralja Aleksandra uli-
ca br. 152. 38311-2

Vino čisto i dobro
prodaje se u flašama i većim
količinama u Kralja Aleksan-
dra ulici 152, na Smederev-
skom djermu. 38320-2

Veš, čaršave, odijela,
kupujem uz dobru cijenu. O-
bratiti se u Birčaninovo ulici
20, svako prije podne od 8—12
sati. 38143-2

Na prodaju:
nov par muškog odijela, jedne
nove čaršave i crno atlasno
liče. Kraljice Natalije 58.
38291-2

Prodaje se jedan polovan
štednjak (sporet).
Obratiti se u Knez Mihailovu
ulicu 24, u dvorištu. 38301-2

Na prodaju:
Salonska garnitura, ormani,
lusteri, veliki štednjak (Spar-
herd) i dr. stvari. Vidjeti u
Donjoj ulici br. 91, I. sprat
lijevo, od 10—12 sati. 38302-2

Nov pianino
najboljeg sistema, na pro-
daju. Obratiti se administra-
ciji pod „Pianino 1131“.
38304-2

Na prodaju
jedan aparat za hladjenje. Po-
desan za hotele, kafane, kuće
i delikatesne radnje. Može se
vidjeti svakog dana u stolar-
skoj radnji od kafane Maj-
dana, Čika Ljubina br. 17.
38336-2

Pianino
očuvan sa dobrim zvukom pro-
daje se u Studeničkoj ulici 5.
38343-2

Tražim
jedan dobro očuvan dječji
krevet. Ponude slati Oblt. Kle-
novsek, k. u. k. Betriebsbata-
ljon V, Beograd. 38337-2

Namještenja.
Vratar
potreban je za Hotel Post.
Javiti se najduže do 1. avgu-
sta. Treba da zna govoriti i
pisati njemački. Gavra Jova-
nović, hotelijer. 38338-3

Tražim se
inteligentan muškarac,
koji znađe srpski i njemački,
za reportera u gradu. Ponude
upravi lista pod „Inteligentan
1135“. 38335-3

Mladić,
20 godina star, govori 5 stra-
nih jezika, traži sebi posao u
trgovini. Za uslove obratiti se
pod naslovom A. N. Kruse-
vac, knjižari Djure Budimo-
vića. B-1299

Predaje se dućan
na Terazijama (Prizrenska ul.
br. 1). U istoj radnji ima
jedna vaga i terazije. Za uslo-
ve obratiti se u istoj radnji.
38323-4

Traži se odmah
moderna zasebna soba
sa električnim osvjjetljenjem,
u blizini „Terazija“. Ponude
slati upravi ovoga lista pod
„Odmah 1134“. g-4

**Za manju porodicu bez dje-
ce tražim**
stan od 2 sobe,
sa kuhinjom. Kuhinja treba
da je odvojena. Po mogućno-
sti električno osvjjetljenje. U
blizini Knez Mihailove ulice.
Javiti se g-dji Sofiji Mijatović,
Pop Lukina ulica 10. 38344-4

Traži se
namješteni stan
sa 4 sobe i ostalim primadže-
nostima. Javiti na adresu Stra-
hinića bana 81. 38347-4

Tražim
jednu ili dvije namještene so-
be sa kupatilom u sredini varo-
ši. Ponude slati administra-
ciji pod X. Y. 1137. g-4

Namještena soba
za izdavanje, sa električnim
osvjjetljenjem, u blizini guber-
nije, Vatrogasna ulica 13, II.
sprat. Može se vidjeti svako
poslije podne od 1—3 i od
7—9 sati. 38334-4

Razno.
Spediterska kola sa
zapregom
za prenos pokucstva, kabastih
predmeta, i trgovačke robe
mogu se dobiti kod Mihajla
Krstića, Knez Mihajlova ulica
45. 38034-5

Gala filjaker
sa dobrim konjima i luksuz-
nom opremom stavlja se p
publici na raspoloženje za
svadbe i izlete. Obratiti se u
radnji Mihajla Krstića, Knez
Mihajlova ulica 45. 38035-5

Tražim staru
fotografsku mašinu
sa anastigmatom. Oferte mo-
lim na ovu administraciju pod
„Anastigmat 1136“. 38340-5

KORESPONDENCIJA.
Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim izvijestite upravu „Be-
ogradskog Kreditnog Zavoda“,
da sam koplje uložne knji-
žice br. 22, izgubila, i molim
da oglasi kao nevažeću. Jer
original postoji kod sopstve-
nika. — U istoj molim izvij-
estite upravu „Sabačke Stedi-
onice“, da sam izgubila revers
od šestdeset i šest akcija isto-
ga zavoda. — Molim dotične
uprave, da prime iste moje
izjave k znanju. Spoštovanjem,
Rejna J. Albal, Sabac, Pos-
redna ulica 11. 38305-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim, da me na moju adresu
izvijestite o mojim sinovima:
Ivanu Mišiću, iz sela Lesko-
vice, okr. valjevske, koji je
bio u gradskim topdžijama, a
ovoga rata prekomandovan u
XIII. pješadski puk kombinov-
ane divizije; Cedomiru Mi-
šiću iz sela Leskovicke, okr.
valjevske, obavezniku V. pu-
ka. I poziva drinske divizije;
Milivoju Mišiću iz sela Les-
kovicke, okr. valjevske, oba-
vezniku posljednje odbrane
mladića, po zanatu pekaru i
buregdžiji. Oni su otišli sa
srpskom vojskom i ni jedan
ni se ne javlja već dvije go-
dine, i o sinovcu Vladimiru
Zariću, obavezniku V. pu-
ka, I. poziva drinske divizije. O
svoj četvorici molim Vas, da
me izvijestite, na čemu vam
ostaje blagodarna mati i strina
Nevenka Mišić iz sela Lesko-
vice, okr. valjevske, a sada
živi u Valjevu, Beogradska 156.
38292-8

Milivoju Sjenickome Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim, izvijestite me o mome
sinu Jakovu Zaharijeviću, apot-
pomocniku timočke divizije,
koji mi se nije javio 18 mje-
seci. Semaja Zaharija, Sme-
derevo. 38224-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Dostavite D. Mitroviću, M. A-
tanaskoviću, Timofteviću i
drugovima, s molbom, da mi
platu koju ne dobivam od no-
vembra mjeseca 1917. godine
u 90— dinara mjesečno, a
koju imam od 1. oktobra 1915.
godine, što prije pošaljaju, jer
mi je to jedino sredstvo za iz-
državanje u sadašnjem vremen-
u, a da mi se ista šalje u Sme-
derevo, gdje sada živim. Blago-
daran Miloje Jovanović, zva-
ničnik sreza v. oraškog, okruga
smederevskog, Smederevo,
Breslauergasse 29. 38318-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette,
za Branka A. Cvrkovića, rez-
ervnog narednika II. čete, II.
bataljona, pošta 20. Molim
Vas izvijestite me, šta je sa
mojim mužem Petrom Radoj-
čićem, opančarem iz Obre-
novca, je li živ i zdrav i gdje
se nalazi. Nije mi se javio već
godinu dana. Ja sam ostala u
velikoj brizi i oskudici. Una-
prijed blagodarna Ljubica P.
Radojičića, Obrenovac, Ske-
ljanska 36. 38324-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim Vas da me izvijestite
na moju adresu, da li je živ
i zdrav moj brat Jovan K. Ve-
ličković, telegrafist iz Niša,
koji je otišao pred vojskom
1915. godine, pa ni do danas
mi se ne javlja. Unaprijed
blagodari Stevan Velicković,
Nyaradgalfova U. P. szreda
Maros-Torda megye.
A-3232-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim izvijestite me, šta je sa
mojim mužem Mišom Tasov-
cem, bivšim šefom stanice
Krivolak. Od evakuacije srp-
ske vojske pa do danas nije
mi se javio, te sam u velikoj
brizi. Unaprijed blagodarna
Natalija Tasovac, Čuprija.
38322-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim Vas, da me izvijestite o
mome mužu Danilu Kostan-
tinoviću, tipografu u vojnoj
štampariji, pošta 999. Do sada
sam primila dvije pošiljke, a
devet je mjeseci kako se ne
javljaš, te sam očajna. Una-
prijed blagodarim. Natalija
Konstantinovića, Veliki trg 13,
Beograd. 38287-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim Vas, dostavite slijedeće
Dragomiru Brankoviću, broj
pošte 1-3-44. Milil moj! Prije
dva dana vratih se iz Kragu-
jevca, bila sam kod Angeline.
Ona je očajna, osam mjeseci
nema od tebe vijesti. O sebi
da ne govorim. Moja bol i
strepnja za tobom, a naročito
što veze ne dobih, ubiše me.
Ja sam kod mojih od 12. ja-
nuara 1916. Živim dajući ča-
sove. Jedino zadovoljstvo mi
je sjećanje na naš lijep život.
Pošalj mi sliku. Piši često.
Javljaj se oglašom bar jednom
mjesечно. O meni ne brini.
Ja sam uvijek samo tvoja Nina
Stanojević. Adresa mi je: Ma-
kenzljeva 33, Beograd. 38330-8

Milivoju Sjenickome, Ge-
neve, Case 4489, Servette.
Molim da izvijestaj, da li su
živi i zdravi moj muž Slavko
Lazarević, iz Sakulje, III. četa
rezervnog inžinjerskog bata-
ljona kombinovane divizije, II.
pukova, i moj bratić Svetoljub
Djordjević iz Baroševca, pje-
sak I. pukova, I. bataljona, VII
puka, jer se ne javljaju, pa
sam u velikoj brizi. Blago-
darna Rosa Lazarević, iz Sa-
kulje, Beograd. 38320-8

BEograd NA MALOM KALIMEGDANU

CIRKUS

U KORIST RATNE PRIPOMOCI

!! Posljednja predstava !!

Danas u četvrtak 18. jula

NOVI ŠLAGER

medju ostalim

ELVINO

živ pokopan.

U četvrtak 18. jula zadnja predstava.

LEIPCIŠKO

JESENJE UZORNO TRŽIŠTE

na kome će biti izložena keramička, staklena,
drvena, metalna, papirnata, kožnata, košaračka,
kratka, galanterijska roba, zatim igračke, životne
namirnice i njihovi nadomjesci, i svemu ovdje
nabrojenome srodna roba svake vrsti biće od

25. do 31. augusta 1918.

Podjedno postaje kao pododjeli općenitog uzornog tržišta.

Papirno tržište u leipciškoj tr-
žišnoj palati Rudolf Fleis-
chauer, Petersstr. 44, i Stenz-
lers Hof, Petersstr. 39/41;

Kartonaško tržište u tržišnoj
palati, Specks Hof, Rūch-
str. 46;

Tržište sportskih artikala u tr-
žišnoj kući Mey et Edlich,
Neumarkt 20/22;

Tržište životnih namirnica u
Zeissighaus, Neumarkt 18;

Tržište sredstava za pakovanje
u tržišnoj zgradi Reichs-
kanzler, Petersstr. 20;

Tehničko tržište u tehničkoj
kući Grönländer, Petersstr.
24 i u tržišnoj kući Reichs-
kanzler, Petersstr. 20;

Graditeljsko tržište u tržišnoj
kući Baumesse, Markt 18. 1041

Tržišne stanove
priskrbiljuje stanarinski odbor tržišnog ureda u Leipzigu.

Prijave izlagateljskih tvrdaka i kupaca, zatim
upite u stvarima tržišta imadu se upravititi na
Messamt für die Mustermassen in Leipzig.

Naša mila, dobra i nježna mama

FEMKA

udova pokojnog Tase Rašića, trgovca

preminula je 19. juna u 66. godini svoga života, poslije krat-
koga i teškoga bolovanja, ne sačekavši da vidi svoje željene
sinove, koji su van Srbije.

Sahranjena je 20. juna na jagodinskom groblju.

Ovu našu tužnu žalost javljamo našim srodnicima i prij-
ateljima.

Jagodina, 19. juna 1918.

Oplakuju svoju milu mamu: sinovi: Velimir i Vladimir; kći Nadežda;
snaha Saveta; bratanci Mara; zet Aleksa Radošević trgovac u Paraćinu;
unuci: Mića, Buda, Rade, Aca, Dragan, Vera i ostala rodbina. 38341

Od Visoke car. i kralj. vojne glavne gubernije u Srbiji
pod Presidijal. br. 10178/1918. koncesionirana

RAZREDNA LUTRIJA

U KORIST UDOVICA I SIROČADI

Vučenje II. razreda je 17., 18. i 19. augusta 1918.

javno počam od 9 i po sati u lokalu razredne lutrije Vuka Karadžića ulica 14

GLAVNI ZGODITAK:

K 60.000

2 zgoditka po K 10.000	30 zgoditaka po K 500
2 " " K 5.000	100 " " K 300
5 zgoditaka po K 3.000	150 " " K 200
10 " " K 2.000	200 " " K 100
500 zgoditaka po K 40	

ukupno 1000 zgoditaka sa K 240.000

Cijene srećaka za svaki razred podjednako:

Cijela srećka K 24—, Pol srećke K 12—.

(četvrtine i osmine srećke se ne izdaju).

Razrednom lutrijom dobiveni prinosi otpada polovicom c. k. austr. fondu za udovice i siročađ i kralj. ugarskom uredu za ratnu skrb.

Srećke se mogu dobiti osim kod razredne lutrije u Beogradu i kod centralne uprave monopola u Beogradu, Knez Mihajlova ulica 53., kod svih monopolskih prodavnica u pod-
ručju vojne glavne gubernije i svih ovih spadajućih malih prodavnica, zatim kod svih ba-
naka i menjačnica, a mogu se naručiti i poštanskom doznačnicom.

Službena će se aritmetički složena listina vučenja štampati i onda besplatno razdijeliti.
Na izvučene srećke otpadajući zgoditci će se nakon odbitka 20% (dvadeset postotnog)
iznosa po planu igraju isplatiti u gotovom strankama na blagajni razredne lutrije za vreme
blagajničkih sati tj. od 9—12 sati prije podne i od 3—6 sati poslije podne, počam od os-
moga djelatnika iza vučenja. Pri tom valja predati izvučenu srećku.

Izvučene srećke, koje se unutar 3 mjeseca računajući od dana zaključenoga vučenja
ne pokažu u svrhu isplate, smatraju se zastarjelima i pripadaju pod nepodignute dobitke a
na korist oblihi gore spomenutih dobrotvornih ustanova. 1177

ODREDABA NAREDBE O RASVJETI
možete se držati, a da ne umanjite učinak
osvjjetljenja, ako upotrebite 992

TUNGSRAM POLU-WATT-LAMPE

sa 25, 40, 60 watta potroška struje.

Protiv provala je jedina sigurna i potpuna zaštita 1174

„VIKTORIA“ KLJUČ

Svjetski patent

Svako ga može upotrebiti odmah i lagano za svaku bravu vratilju.
Može se dobiti u svakoj boljoj trgovini željezom. Jedino proizvođač: „Vikto-
ria“, fabrika sigurnosnih brava i bravarske robe SINGER & ZOLLMANN-
Budapest, Kőris utca 26. — Glavno zastupstvo za Hrvatsku, Slavoniju, Bos-
nu, Hercegovinu, Srbiju i Bugarsku: Adolf Rem, Zagreb, Trenkova ulica 12

Za unutrašnje i dječije bolesti
Dr. Ana Milijanović-Brkić
vratila se u Beograd i po odobrenju Glavne Vojne
Gubernije otpočela ljekarsku praksu.
Vakcinira (polcju) u kabinetu i odavisa se pozivu.
Ordinira od 9—10 sati prije i od 2—4 po podne
Stanuje u predjašnjem stanu Gimnazijska ulica broj 17
(Cvetni trg) I. sprat. 38345

GRAND HOTEL
traži više žena i mladića
za rad. Plata dobra.
Stupiti mogu odmah. 1155

Dečije dresine i velosipedi

KLJUČ VUKA

mogu se dobiti u
1194 i. Elektro-Mehaničkoj radionici
Milutina S. Markovića, Terazije Nr. 8 u dvorištu.

SIRIŠTE U PRAŠKU
može se dobiti na veće
i manje količine u
Drogeriji „VARDAR“
Kralja Milana ulica broj 70. 38162